

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.HİG.0.00.00.03-647.03.02-72-2008 11307
Konu : Harç muafiyeti

14/5/2008

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 28/04/2008 tarih ve I-65/19133 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Trabzon Barosu Başkanlığının 01/04/2008 tarih ve TBB.08/0251 sayılı yazısı ile, 492 sayılı Harçlar Kanununun 123 üncü maddesi gereğince bankaların kredilerden kaynaklanan dava ve takiplerinin her türlü harçtan muaf olduğu, Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığınca çıkarılan sirküler ve genelgede de, harç alınmayacağı belirtildiği, ancak icra müdürlüklerinde açılan icra takiplerinde harç alınmaya devam edildiği, bu durumun Barolarına bağlı banka vekilliği yapan avukatların işini zorlaştırdığı belirtilerek, banka kredilerinden kaynaklanan takiplerde başvurma harcı, peşin harç, tahsil harcı ve vekâlet harcı alınmaması için gerekli girişimin yapılmasının istendiği anlaşılmıştır.

Bilindiği üzere, 492 sayılı Harçlar Kanununun 123 üncü maddesinin son fıkrası hükmü 25/12/2003 tarihli ve 5035 sayılı Kanunun 31 inci maddesi ve 28/03/2007 tarihli ve 5615 sayılı Kanununun 16. maddesi ile aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Anonim, eshamlı komandit ve limited şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı, birleşme, devir, bölünme ve nev'i değişiklikleri nedeniyle yapılacak işlemler ile Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri (Bu kooperatifler ile Kredi Garanti Fonu İşletme ve Araştırma Anonim Şirketi tarafından bankalardan kullanılacak krediler için verilecek kefaletler dahil) bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullanılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödenmelerine ilişkin işlemler harca tabi tutulmaz.”

Anılan hükümde değişiklik yapılmasına ilişkin 5035 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin gerekçesi, Hükümet Tasarısının madde gerekçeleri bölümünde;

“Yapılan düzenleme ile sermaye şirketlerinin kuruluş ve sermaye artırımı işlemleri kapsamında ticaret sicili, noter ve tapuda yapılacak işlemlerinin harçtan bağışık tutulması sağlanmaktadır.

Maddede yapılan düzenleme ile ayrıca yurt içi ve yurt dışı kredi kuruluşları ile uluslararası kurumlarca kullanılan krediler ve bunların teminatları ile ilgili noterde, tapuda ve diğer kuruluşlarda yapılacak bütün işlemlerin harca tabi tutulmaması öngörülmektedir.” şeklinde ifade edilmiştir.

Söz konusu hüküm, gerekçesi ile birlikte değerlendirildiğinde, harçtan muafiyete ilişkin bu düzenlemenin yargı harçlarından muafiyeti kapsamadığı açıkça görülecektir.

Yargı harçlarından muafiyete ilişkin olan Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 07/02/2001 tarihli ve 2001/13-1 Esas, 2001/51 Karar sayılı ilamı da konuya ışık tutabilecektir.

Bu kararda;

“..... sorunun çözümü 6200 sayılı Yasanın 49. maddesi hükmünün yargı harçlarını kapsayıp kapsamadığı diğer bir anlatımla D.S.İ. Kurumunun yargı harcından bağışık olup olmadığının belirlenmesinde toplanmaktadır. O nedenle, sağlıklı bir sonuca varabilmek için, önce harç konusu üzerinde durmak ve buna ilişkin yasa hükümlerinin kuruluş amacını belirlemekte yarar vardır.

Bilindiği gibi, Devlet, üzerine aldığı kamu hizmetlerinin görülebilmesi için gerekli harcamaların önemli bir bölümünü, vergi, resim ve harç gelirleri ile karşılamaktadır. Bir kamu alacağı olan harç, kişilerin kamu hizmetlerinden yararlanmaları karşılığında, ödemekle yükümlü oldukları para olup, verginin özel ve ayrık bir türüdür.

492 sayılı Harçlar Yasasının 1. maddesinde; harç kapsamına giren işlemler, konuları bakımından 9 kısma ayrılmış; her kısımda ayrı mercilerin harca bağlı işlemleri düzenlenmiş olup, yargı harçları birinci kısımda yer almıştır. Devlet tarafından, harç adı altında bir paranın alınabilmesi veya harçtan bağışıklığın söz konusu edilebilmesi için, bu konuda açık bir yasa hükmünün bulunması gerekir. Nitekim, Anayasanın 61. maddesi ile; (...Vergi, resim ve harçlar ve benzeri mali yükümlülükler ancak kanunla konulur..... hükmü getirilmiştir. Bu Anayasa kuralının, vergi, resim ve harç gibi parasal yükümlülüklerin veya bunlardan bağışıklığın, kapsam ve içeriğinin hiçbir kuşkuya yer vermeyecek biçimde ve açıkça gösterilmesi amacına yönelik bulunduğu bellidir. O halde, harca ilişkin bir yasa hükmünün yorumu ve uygulanmasında, bu ilke ve amaç gözden uzak tutulmamak gerekir. Aksi halde kişi ve kurumların yasal dayanağı olmayan bir yükümlülük altına sokulmaları veya devletin önemli bir gelir kaynağından yoksun bırakılması gibi, yasa koyucunun amacına aykırı ve sakıncalı sonuçların doğmasına yol açılmış olur.

Konumuzla ilgili 6200 sayılı Yasanın 49. maddesinde aynen; Umum Müdürlüğün varidatı kurumlar vergisinden ve muameleleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulmaktadır.

Bu hükme göre, harçtan bağışık tutulan, idarenin yasa ile belirlenmiş olan görevlerini yerine getirebilmesi için yapması gerekli idari işlemlerdir. Bu nedenle söz konusu hükmün yargı harçlarını da içerdiği kabul edilemez. Böyle bir kabul, her şeyden önce maddenin açık hükmüne aykırı düşer. Çünkü, madde metninde yargı işlemlerinden söz edilmemiştir. Yargı işlemlerinin, idareye özgü işlerden sayılması ve bu kavram içinde düşünülmesi ise esasen mümkün değildir.

Ayrıca, yasada açık hüküm bulunmayan hallerde, parasal yükümlülük (mükellefiyet) olan harçtan bağışıklık kabul edilemez. Çünkü, yasa koyucu, bir kurum veya kuruluşu yargı harçlarından bağışık tutmayı amaçladığında bunu açık bir şekilde göstermeyi ihmal etmemiştir.

Nitekim, harç bağışıklığını içeren benzer hükümlere yer verilmiş olan öteki bazı yasalarda, idari işlemlerle yargı işlemleri ayrılmış, yargı harçları konusunda ayrı ve açık hükümler sevk edilmiştir.

Gerçekten, 1479 sayılı Bağ Kur Yasasının 20. maddesinin (D) bendi hükmü, 6200 sayılı Yasanın 49. maddesi hükmüne benzer bir hüküm olduğu halde, aynı maddenin (Ç) bendinde; (Kurum tarafından açılan davalar ve icra kovuşturmaları... her türlü vergi, resim ve harçtan bağışiktır) şeklinde ayrı ve açık bir hüküm sevk edilmiş bulunmaktadır. (Benzer hükümler için bakınız: 1581 S. Kanun, mad. 19; 1784 S. Kanun, mad.18 gibi.).

Öte yandan, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 126. maddesinde de; (Kurum tarafından yapılan bütün işlemlerle, bu işlemler için ilgililere verilmesi ve bunlardan alınması gereken her türlü evrak ve belgeler ve bunların suretlerinden hiçbir resim, harç ve damga vergisi alınmaz) şeklinde bir hüküm getirilmiş olduğu halde, bu maddeye ilişkin Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulunun 3/3/1975 gün ve E. 1975/2, K. 1975/3 sayılı kararında özetle; (...Bu maddedeki bağışıklığın yargılama harçlarını içermediği; işlemler denilince, o kurum veya kuruluşun yasa ile belli edilmiş görevlerini yapabilmesi için gerekli faaliyetlerin akla geleceği..... açıklanmıştır. Aynı konuda ve fakat başka bir yasa hükmüne ilişkin bu kararın, olayımızda bağlayıcı gücü bulunmadığı kuşkusuzdur. Ne var ki, 506 sayılı Yasanın 126. maddesi hükmü ile, incelemeye konu olan 6200 sayılı Yasanın 49. maddesi hükmü arasındaki benzerlik nedeniyle, anılan İçtihadı Birleştirme Kararındaki ilkelerin gözden uzak tutulmaması gerekir. Açıklanan nedenlerle, 6200 sayılı Yasanın 49. maddesi hükmünün, yargı harçlarından bağışıklığı içerdiği kabul edilemeyeceğinden, davalı idarenin, Harçlar Yasası gereğince harçla yükümlü tutulması gerekir. Şu durum karşısında harcın tamamlanması doğrultusunda usuli işlemlerin yürütülmesi için dosya mahkemesine gönderilmelidir...”

Şeklindeki bir gerekçeye yer verilmek suretiyle “Yukarıda yazılı noksanlığın tamamlanması için dosyanın mahkemesine geri çevrilmesine” karar verildiği görülmektedir.

Yine, Harçlar Kanununun 123 üncü maddesinde yer alan hükmün uygulamasıyla ilgili Genel Müdürlüğümüze emsal olarak gönderilen kararın incelemesinden; davacı Banka tarafından icra takibi sırasında ödenen peşin harç ile başvuru harcının iadesinin istenmesi üzerine İzmir 14. İcra Müdürlüğünün talebin reddine ilişkin işleminin şikayet yoluyla kaldırılmasının talep edildiği, yapılan inceleme sonucunda Harçlar Kanununun 123 üncü maddesinin son fıkrasında yer alan düzenlemenin, bankalarca kullanılacak kredilerin temini ve bunların geri ödemelerine ilişkin idarî işlemleri kapsadığı, maddede belirtilen harç muafiyetinin icra takiplerini kapsamadığı gerekçesiyle İzmir 2. İcra Mahkemesinin 27/12/2005 tarih ve 2005/833 Esas, 2005/742 Karar sayılı kararı ile şikayetin reddine karar verildiği, bu kararın Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 14/03/2006 tarih ve 2006/2128-5262 sayılı ilâmıyla onandığı ve kesinleştiği anlaşılmaktadır.

Yukarıda değinilen kararlardan da anlaşılacağı üzere, yasa koyucu bir kurum veya kuruluşu yargı harçlarından bağışık tutmayı amaçladığında bunu tereddüde düşülmeyecek bir şekilde açıkça ifade etmektedir. Hükümet Tasarısının anılan maddenin değişikliğine ilişkin gerekçesinde düzenlemenin, noterde, tapuda ve diğer kuruluşlarda yapılacak işlemlerin harca tabi tutulmamasının sağlanmasına yönelik olduğu belirtilmiştir. Yasa koyucunun amacı yargı harçlarından da muafiyete ilişkin olsaydı noter ve tapudan önce mahkemeler ve icra dairelerini açıkça belirtirdi. Bu nedenle, mahkemeler ve icra dairelerinin, gerekçede sözü edilen diğer kuruluşlar kapsamı içinde kaldığını söylemek de mümkün değildir.

Aynı konuya ilişkin olarak İzmir 2. İcra Mahkemesince verilen 27/12/2005 tarih ve 2005/833 Esas, 2005/742 Karar sayılı karar, Yargıtay incelemesinden geçerek onanmış olup, bu hususta onanarak kesinleşen başka bir karara rastlanılmamıştır. Bu nedenle, sözü edilen konuda verilen başka bir mahkeme kararının Yargıtay incelemesinden geçmesinin sağlanması, inceleme sonucunda Yargıtayca farklı bir karar verilmesi halinde içtihatların birleştirilmesi yoluna başvurulması suretiyle içtihatlar arasındaki farklılığın giderilmesinin temini gerekmektedir.

Diğer taraftan, Bakanlığımız Teftiş Kurulu Başkanlığının İnternet sitesinde 2007 yılında yayınlanan harç alınmaması yönündeki tavsiye, sorunun mahkeme ve Yargıtay kararlarıyla sonuca bağlanması gerektiğinden web sitesinden çıkarılmıştır.

Bu itibarla, Harçlar Kanununun 123 üncü maddesinin yargı harçlarını kapsamadığına ilişkin yukarıda anılan mahkeme kararının Yargıtay denetiminden geçerek onanmış olması nedeniyle, bu konuda yerel mahkemeler tarafından aksi yönde verilmiş olan kararlar bulunsa dahi, yukarıda belirtilen usulün izlenmesi sürecinde, şimdilik Yargıtayca onanarak kesinleşen kararın üstünlüğü tanınarak anılan Kanunun 123 üncü maddesinin yargı harçlarını kapsamadığının kabulü, icra müdürlüğü işlemleri yargı denetimine tabi olduğundan bu aşamada yargılama faaliyeti ile ilgili bir konuda Bakanlığımızca görüş bildirmenin mümkün olmadığı, mahkeme kararlarının tüm kurum, kişi ve makamları olduğu gibi idarî makamları da bağlayıcı nitelikte olduğu hususu göz önünde bulundurulduğunda, Maliye Bakanlığının sirküleri ile yargı kararları arasında çelişki bulunduğu görülmekle birlikte konunun Yargıtay kararıyla çözümlenmiş olması nedeniyle bu doğrultuda işlem tesis edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim

Ayhan TOSUN
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ	
GELEN EVRAK	
Tarih : 15.4.08	Sayı: 39186
Ek : -	İlgi : 4-65

T.C
TRABZON BAROSU BAŞKANLIĞI
TRABZON BAR ASSOCIATION

Tarih : 01.04.2008
Sayı : TBB.08/0 251

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI'NA
ANKARA

Konu: Harçlar Kanununun İcra Dairelerindeki Uygulaması

492 sayılı Harçlar Kanununun 5615 sayılı Kanununun 16 maddesi ile değişik 123. maddesi gereğince; Bankaların Kredilerden kaynaklanan dava ve takipleri her türlü harçtan muaftır. Muafiyete rağmen halen İcra Müdürlükleri açılan takiplerde harç almaya devam etmektedir.

İlgili 123.madde; "Anonim, eshamlı komandit ve limited şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı, birleşme, devir, bölünme ve nev'i değişiklikleri nedeniyle yapılacak işlemler ile bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslar arası kurumlarca kullanılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödemelerine ilişkin işlemler harca tabi tutulamaz" şeklindedir.

Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı'nın internet sitesinde yayınlanan müfettiş önerilerinde de harç alınmaması gerektiği belirtilmektedir. (Bakınız: <http://www.teftis.adalet.gov.tr/liste/14.htm>)

Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 06.02.2008 tarih ve 2008/1 sayılı genelgesinde de "kanunda belirtilen kuruluşlar tarafından kullanılan kredilerin temin edilmesi, kredi için teminat verilmesi ve kredilerin geri ödenmesi ile ilgili olarak noterde, yargıda, icrada ve tapuda yapılacak her türlü işlem harçtan istisna bulunmaktadır" denmektedir.

Yine Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın, Adalet Bakanlığı'na hitaben yazdığı 06.07.2007 tarih ve 0600117 sayılı yazıda ilgili kanunun icra müdürlüklerince farklı şekilde uygulandığı belirtilmekte ve uygulama birliğinin sağlanması konusunda kanunun açık olduğu belirtilmektedir.

Ayrıca Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 01.11.2005 tarih ve 2005/1 sayılı Harçlar Kanunu Sirkülerinde de harç alınmayacağı belirtilmektedir.

T.C
TRABZON BAROSU BAŞKANLIĞI
TRABZON BAR ASSOCIATION

İcra Müdürlüklerince, yapılan takiplerde ısrarla harç (başvurma harcı, peşin harç, tahsil harcı, vekalet suret harcı) alınmaya devam edilmekte, Baromuzla bağı bankla vekillığı yapan avukatlar zor durumda kalmakta, sürekli Tetkik Mercii'ne şikayet yoluna gitmek zorunda kalmakta, alınan harçların iadesi prosedürleri ile uğraşmaktadırlar.

Harçlar Kanunu gereğince Banka Kredilerinden kaynaklanan takiplerde başvurma harcı, peşin harç, tahsil harcı ve vekalet suret harcı alınmaması için Bakanlık nezdinde girişim yapılması hususu bilgilerinize arz olunur.

Av. Veysel MALKOÇ
Baro Başkanı

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ	
GELEN EVRAK	
Tarih : 8.4.2008	Sayı: 37878
Ek : -	İlgi : 1-65

Merkez Tel : 0462 322 57 00 Trabzon
Merkez Faks : 0462 322 53 00
Adliye Sarayı Tel : 0462 229 38 76 Fax : 0462 223 58 00

İnternet: www.trabzonbarosu.org
E-mail : baro@trabzonbarosu.org